

Эспедициялық дәрілік өсімдік шикізатының қорын зерттеу.

Студент: Тұрған Ұлдан

Топ: 003-02

Курс: 5

Факультет: Фармация

- Денсаулық сақтау ұйымдарының ең бірінші міндеттерінің бірі болып дәрілік өсімдіктерді жан – жақты зерттеу және олардың түрлерін ашу болып табылады. Қазіргі уақытта фармацевтикалық өндірісте көптеген дәрілік өсімдік шикзатына жетіспеушіліктер болып жатыр. Бұның негізгі себебі ретінде -қордағы шикізаттар туралы мәліметтің аздығы және карталардың толық аумақты қамтымағындығы. Бұл мәселелердіретінде экпедициялық зерттеулер арқылы шешуге болады.

- Экспедициялық зерттеу-қандайда бір аумақтың өсімдігін зерттеу, ол жайлы толық мәлімет жинастыру, картасын сызу, қорын анықтау міндеттерімен айналысатын зерттеу жұмыстары.

Негізгі міндеттері

- Дәрілік өсімдік шикізатын, әсіресе сирек, жойылып бара жатқан, сұранысқа ие алқаптарды табу;
- Сұранысы бар өсімдік шикізаттары жайлы жыл сайынға дайындау көлемін, биологиялық эксплуатациялық қорларын анықтау және бақылау;
- Сирек жойылып бара жатқан шикізат түрлерін, мәдени түрде өсіру немесе қорықтар, арнайы жерлер-платацияларды құру бойынша ұсыныстар әзірлеу;
- Жабайы өсетін ДӨШ қорын зерттеу жұмысын биологиялық, табиғатты қорғау және экономикалық тұрғыда бір –бірімен тығыз байланыстыра отырып қарау.

- Экспедициялық зерттеу негізгі 4 этаптан тұрады:
- а) қортану зерттеуіндегі объектілерді іріктеп алу;
- б) дайындық жұмыстары;
- в) керекті мәліметтерді жинау;
- г) зерттеу барысындағы жиналған мәліметтерді өңдеу және есеп құжаттарын құру.

- Қортану зерттеуіндегі объектілері. ТМД елдері бойынша қазіргі уақытта жабайы өсетін дәрілік өсімдіктердің 60 түрі белгілі. Олардың көпшілігі мәдени өсімдік деп те саналады, сондықтан оларды табиғатта жинау маңызды емес (валериана, синюха).
- Кейде Қызыл кітапқа енген дәрілік өсімдікті зерттеу де өте маңызыды. Не болмаса қажетті деген жабайы өсетін дәрілік шөптің қорын анықтаулары да мүмкін.

- Дайындық жұмыстары.
- Дайындық жұмыстарының бірініші этабында зерттеудің міндеттері айқындалады. Көптеген жағдайда бұл дәрілік шикізаттың қорын бағалау немесе жыл сайынғы дайындауға қажетті көлемді анықтау. Міндеттері мен қатар бұл зерттеудің мерзімі де анықталады.

- Дала жұмыстарын бастамас бұрын барлық мәліметтер жиналып, картографиялық материал дайын болу керек. Ең бірінші, зертелгелі отырған өсімдік жайлы бар мәлімет: қай тұқымдасқа жатады, қайда өсуі мүмкін, өсуіне қолайлы жерлер қай мекен деген сияқты сұрақтармен жиналады.
- Ботаникалық ұйымдарда жиналған мәліметтерге сүйене отырып, соңғы 5 жылғы мәліметтер ғана жиналады.
- .

- Картографиялық картаны дайындау да маңызды. Ол үшін топографиялық картаны алады. (1 : 2 500 000; 1 : 600 000; 1 : 300 000 –бұл масштабтар ыңғайлы болып келеді). Екінші кезекте орта масштабтағы геоботаникалық картаны да алған дұрыс. Карталар жұмыс барысын орындау барысында бағыттарды айқындауға, өсімдік көлемін анықтауға мүмкіндік береді.

- Осы жиналған мәліметтер бойынша зерттеу бағыты анықталады. Бұл бағыт дәрілік өсімдік өсетін көп мөлшердегі аумақты қамтуы қажет.
- Дәрілік өсімдік шикізатының қорын анықтау жұмысын екі әдіс арқылы анықталады:
 - 1) Белгілі бір қопадағы қорды анықтау;
 - 2) негізгі аумақ арқылы қорды бағалау.

- Далалық зерттеулер. Ол үшін арнайы экспедиция құрылады. Олар арнайы түрде құрал-жабдықтармен жабдыкталады. Далалық зерттеу барысында дайыдық кезеңіндегі мәліметтер қолданылады. Бұл этаптағы маңызды міндеті болып дәрілік өсімдік қорының шекарасын анықтау, қор мөлшерін анықтау немесе бағалау болып табылады. Анықталған мәліметтерді топографиялық картаға арнайы белгілер бойынша түсіреді.
- Кейде өсімдікер біркелкі өспесе картаға белгілі дақтар арқылы белгілейді. Ал аумақтың мөлшерін анықтау үшін ар түрлі әдістермен анықтап, кіші көлемде картаға түсіреді.

КАРТА РАСТИТЕЛЬНОСТИ

Масштаб 1:2 400 000

У С Л О В Н Ы Е З Н А К И

Высокогорная растительность

- 1. Несомкнутые группировки высокогорных растений, фрагменты горных тундр, альпийских лугов и приледниковых районов
- 2. Остепненные варианты злаково-нондревых тундр
- 3. Дриадовые, мохово-лишайниковые и осиново-моховые заболоченные тундры
- 4. Луговые осиново-дерновиннозлаковые, осиново-нондревые тундры
- 5. Субальпийские высокоствольные и низкотравные альпийские луга в сочетании с ерниками
- 6. Горные таежные, подтаежные и черновые леса, кустарниковые, луга, болота
- 7. Темнохвойные высокоствольные, листовечно-лиственные травяные и производные березово-осиновые на их месте
- 8. Еловые, листовечно-еловые кустарниковые зеленомошные
- 9. Темнохвойные, листовечно-лиственные кустарничково-зеленомошные и производные березово-осиновые на их месте

РАСТИТЕЛЬНОСТЬ ГОР

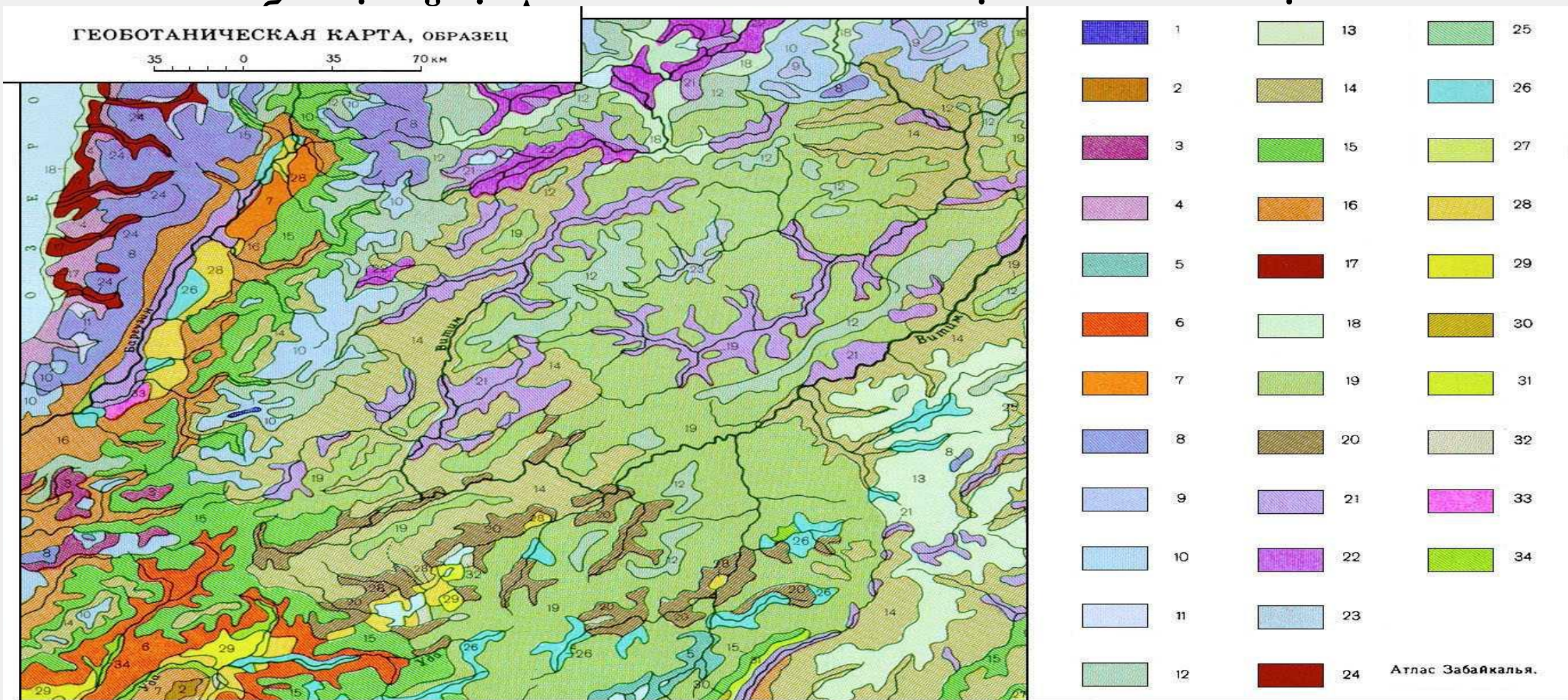
- 9. Листоветочные кустарничково-зеленомошные
- 10. Листоветочные, березово-лиственничные кустарничковые, травяные в сочетании с луговыми, степными и лугами
- 11. Сосновые, березово-сосновые кустарничково-травяные
- 12. Осиново-лиственные высокоствольные черновые и производные березово-осиновые на их месте с зарослями кустарников и высокоствольными лугами
- 13. Леса (ель, лиственница, береза) - кустарничково-луговое-болотная растительность по долинам рек
- 14. Горные степи в сочетании с лесами
- 15. Осиново-лиственные - богаторазно-травные луговые степи в сочетании с кустарниками и березово-лиственничными лесами северных склонов
- 16. Разнотравно-новильные, разнотравно-новильные-мошнотравные степи в сочетании с кустарниками и березово-лиственничными лесами северных склонов
- 17. Кустарниковые разнотравно-галечниково-новильные степи в сочетании с кустарниками, лиственничными и елово-лиственничными лесами северных склонов

Горные степи

- 12. Злаково- или осиново-перисто-новильно-богаторазно-травные луговые степи в сочетании с кустарниками
- 18. Разнотравно-новильные степи и остепненные луга в сочетании с кустарниками
- 19. Мелкодерновиннозлаковые, полынно-осочково-мелкодерновиннозлаковые и тирсово-мелкодерновинно-злаковые, сухие степи
- 20. Галечниково-новильные, полынно-осочково-галечниково-новильные опустыненные степи
- 21. Злаково-полынно-галечниково-новильные, трагакантовые опустыненные степи в сочетании с мелкодерновиннозлаковыми сухими степями
- 22. Чиево-волосняковые галофитные сообщества в комплексе с галечниково-новильными степями

Специальное содержание карты разрабатано И. В. Корн и кандидатом биологических наук Г. Н. Огурцовым.

- Кейде өсімдікер біркелкі өспесе картаға белгілі дақтар

- Зерттеу барысындағы барлық жиналған мәліметтер, карталар құнды мәлімет ретінде жинастырылып, есеп құжаттарын құруға мүмкіндік береді. Ал экспедиция есебі жабайы өсетін дәрілік өсімдік шикізатын фармацевтикалық өндірісте маңызды рөл атқаруы мүмкін